Gaziel i Josep Pla
Estimat amic

Correspondència (1941-1964)

Edició de Manuel Llanas

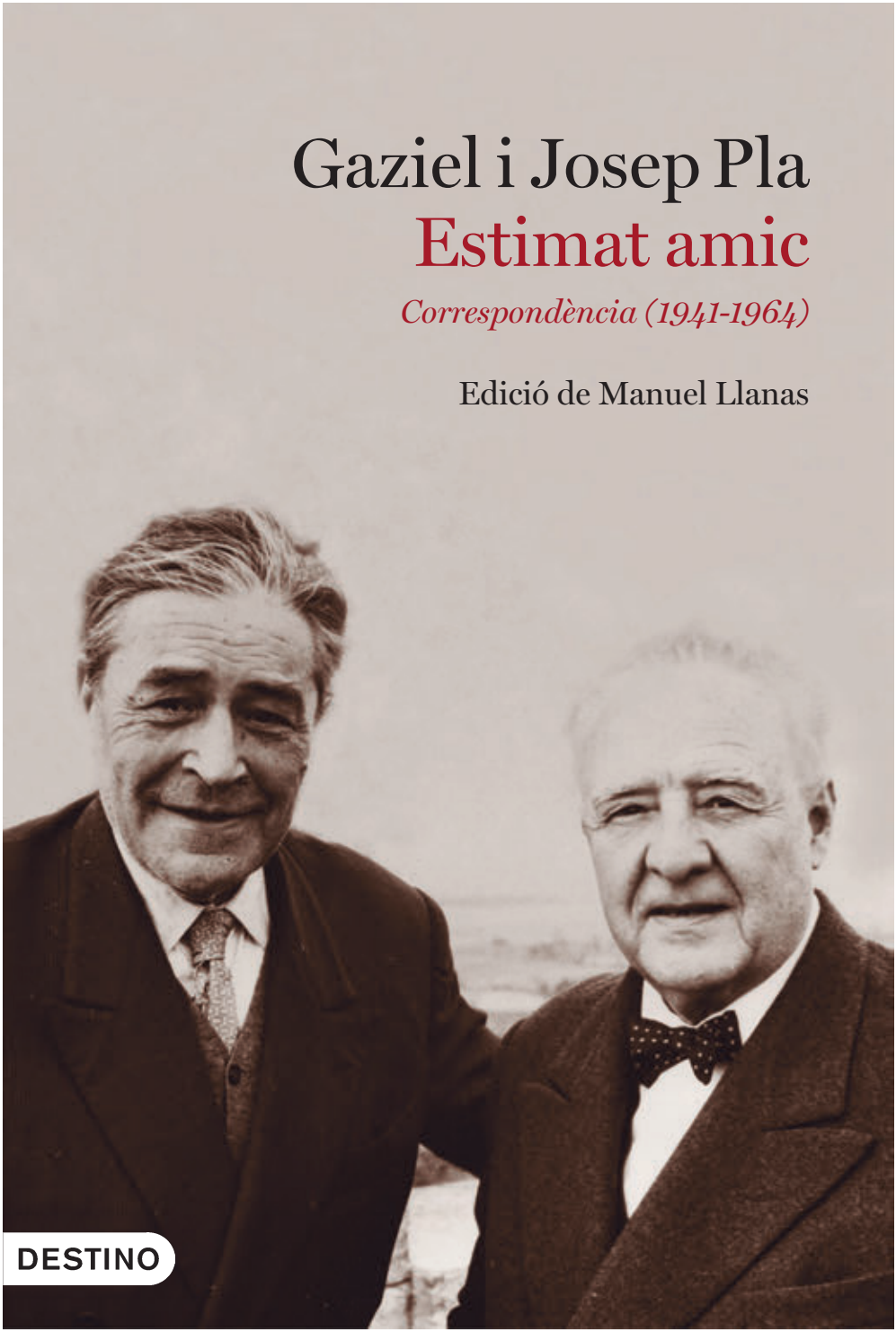

DESTINO

Gaziel
Josep Pla

ESTIMAT AMIC

EPISTOLARI 1941-1964
I TEXTOS COMPLEMENTARIS

Edició a cura de Manuel Llanas

Edicions Destino

Queda rigorosament prohibida sense l'autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

© dels textos de Josep Pla: Hereus de Josep Pla, 2018
© dels textos de Gaziel: Hereus d'Agustí Calvet, 2018
© de l'edició i el pròleg: Manuel Llanas, 2018
© Columna Edicions, Llibres i Comunicació, S.A.U./Destino, 2018
Av. Diagonal, 662-664 - 08034 Barcelona

Primera edició: juny del 2018
ISBN: 978-84-9710-264-3
Dipòsit legal: B. 9.785-2018
Fotocomposició: Toni Clapés
Imprès a: Liberduplex

TAULA

Pròleg de Manuel Llanas 9
Agraïment de la Càtedra Josep Pla 39

Epistolari 1941-1964. 41

Apèndixs
Josep Pla. Ressenya d'*Una vila del vuitcents* (1953) 173
Josep Pla. Ressenya de *Sant Feliu de la Costa Brava* (1963). 181
Josep Pla. Qüestionari sobre els Godó i *La Vanguardia* (1961) 191
Gaziel. Resposta al qüestionari de Pla: informacions sobre els Godó i *La Vanguardia* (1961) 195
Gaziel. Observacions a l'*Homenot* de Pla sobre els Godó i *La Vanguardia* (1962) 247

Josep Pla. *Retrat de passaport* sobre Gaziel (1964) 253
Josep Pla. Gaziel a *Notes per a Sílvia* . . 263

1
[*De Gaziel a Pla*]

Madrid, 27 de septiembre de 1941

Sr. D. José Pla
Palafrugell

Mi querido amigo:

Hace tiempo ya que estoy en constantes e íntimas relaciones con nuestro común amigo don Luis Mª de Zunzunegui.[1] A menudo hemos hablado de Vd. Y últimamente, Zunzunegui me ha prestado la *Guía de la Costa Brava*, que Vd. acaba de publicar. Voy a leerla y me apresto a gozarla doblemente: por ser cosa de

1. Cosí germà de l'escriptor Juan Antonio de Zunzunegui, Luis María de Zunzunegui era copropietari d'una empresa d'arts gràfiques, Aldus, que, amb seu a Santander i a Madrid, imprimia, entre altres, els llibres de l'editorial Plus Ultra, de la qual Gaziel era gerent.

Vd. y de esa tierra que también es mía y amo yo tanto.

No es eso, con todo, lo que me mueve a escribirle. Se trata de algo que puede a Vd. interesarle directa y prácticamente. El periódico *ABC* necesita un corresponsal en Lisboa. Zunzunegui, que como Vd. sabe es amigo de la casa, propuso el nombre de Vd., a mi juicio con gran acierto. Y, en principio, la proposición fue muy bien acogida. De suerte que Zunzunegui (al salir hoy de viaje por unos cuantos días) me ha rogado me encargue yo de comunicarle a Vd. su gestión, cosa que hago con el mayor gusto.

Lisboa es, en la actualidad, el mejor observatorio de Europa y uno de los primeros del mundo. Si no tuviera yo entre manos asuntos de gran importancia, que me retienen aquí, le digo a Vd., francamente, que la perspectiva de pasar una larga temporada en Lisboa me agradaría en extremo. Dígame, pues, si a Vd. por su cuenta le parece lo mismo; y en caso de estar Vd. dispuesto a aceptar el cargo, seguiremos las negociaciones.

Hace tiempo que no he tenido el gusto de verle a Vd. Si viene a Madrid no deje de avi-

sarme. Mi casa: Diego de León, 22. Como me instalé hace poco, no tengo todavía teléfono.

Deme su contestación lo más pronto que pueda, y reciba el mejor afecto de su buen amigo

A. Calvet

2
[*De Gaziel a Pla*][2]

Madrid, 21 de septiembre de 1946

Sr. Don José Pla
Mas Pla
Palafrugell (Gerona)

Muy Sr. nuestro:

Tal vez conozca Vd. nuestra antología *Los mejores cuentistas de lengua inglesa,* recopilada y traducida por Marcial Olivar, que lanzamos hace pocos meses. Estamos preparando otras de cuentistas rusos, franceses, italianos, etc., y la de cuentistas españoles es la que vamos a publicar inmediatamente. En ella nos complacería muchísimo poder incluir un cuento o narración corta de Vd., para lo cual le rogamos nos autorice y, al propio tiempo, tenga la ex-

2. Carta amb la capçalera de l'editorial Plus Ultra.

quisita bondad de indicarnos Vd. mismo cuál es la obrita que preferiría Vd. ver en esa colección, por considerarla la más representativa de su personalidad literaria.

Agradeciéndole de antemano el favor que le pedimos, nos complacemos en ofrecernos de Vd. muy attos. y ss. ss.

EDITORIAL PLUS ULTRA, S.A.
El Gerente
A. Calvet

Amic Pla: Tinc molt interès en fer-vos entrar en aqueixa sardana. Conte o cosa vista, tant se val: el cas és que hi sigueu. Aquest estiu no he pogut anar a la nostra Costa Brava. Fa un segle que no us veig. Si vinguéssiu per ací, aviseu-me, que xerraríem dolçament una mica.

Vostre, affm. A. C.[3]

3. Text autògraf de Gaziel al peu de la carta.

3
[*De Gaziel a Pla*]

Madrid, 8-10-46

Senyor Josep Pla
Llofriu

Estimat Pla:

Moltes gràcies per la vostra carta i el permís que m'hi doneu. Crec que serà molt fàcil triar una cosa vostra, entre les moltes bones que en teniu. Ja us enviaré aqueixos dos volums, així que es publiquin.

Us he trobat un subscriptor per l'edició luxosa de les vostres *Cartes de lluny*.[4] Ademés de subscriptor, i abans de ser-ho, ja era un bon amic vostre. Haureu endevinat que és Lluís de Zunzunegui. Podeu fer-li enviar el llibre i, si li

4. Publicada a Barcelona per Aigua Blava aquell mateix 1946. L'enquadernació és de Brugalla.

poseu dos mots, n'estarà tan content, que ben segur serà capaç de trobar-vos tres o quatre subscriptors més, ací, a Madrid.

Altre temps, jo també hauria estat un d'ells. Però d'ençà que varen robar-me la meva biblioteca, que em penso era una de les particulars millors de Barcelona,[5] m'ha quedat una mena de fòbia que em priva de fruir les dolceses de la propietat, en aqueix ram. Quan veig un llibre bo, se'm posen els pèls de punta.

Jo també tinc moltes ganes de xerrar amb vós. I és que poques vegades hi ha hagut al món tantes i tan grosses coses a comentar, ni tan pocs homes que les entenguin. Veiam si l'estiu vinent em deixaran reposar un xic a la Costa Brava. No mancaré pas de cridar-vos, però si mentrestant vós us arribéssiu fins ací, aviseu-me.

Vostre vell i bon amic

A. Calvet

5. A finals de juliol de 1936, Gaziel, amb la família, va abandonar precipitadament Barcelona, camí de l'exili francès. Poques setmanes després, del seu domicili, saquejat, en van desaparèixer la biblioteca i la documentació personal. Aquesta pèrdua, Gaziel la va lamentar per sempre més.

4
[*De Gaziel a Pla*]

Madrid, 23-10-46

Estimat amic Pla:

Vaig rebre la vostra carta del 16. Anava a contestar-la, quan va cridar-me per telèfon un conegut vostre, dient que tenia l'exemplar per a l'amic Zunzunegui i demanant-me la seva adreça. L'hi vaig donar (Núñez de Balboa, 20), i ademés vaig comunicar-li que en Zunzunegui us ha trobat un altre subscriptor, el Sr. Víctor Urrutia,[6] que diu ja és conegut vostre. També podeu, doncs, fer-li remetre el llibre. No sé la seva adreça, però segurament vós la coneixereu. Si no, us la donarà en Zunzunegui. Aquest gran xicot creu que encara us pot trobar altres

6. Deu tractar-se de Víctor de Urrutia Usaola (1898-1982), empresari i periodista, que havia estat director dels diaris madrilenys *El Sol* i *La Voz*.

compradors. No deixeu d'escriure-li. Us estima de veres.

Del que em demaneu, us puc dir que tornaré a fer periodisme de seguida que les circumstàncies em deixin fer-lo com jo l'entenc, i potser sigui —si és— amb més intensitat que mai.[7] També us diré que, en aquest cas, em faria molt de goig poder comptar amb la vostra col·laboració, i us estimo de veres l'oferiment que em feu *avant la lettre*.

Rebeu l'afecte del vostre vell i bon amic

A. Calvet

General Oráa, 26, pral., izq.

7. En la data de la carta, encara no s'havia abandonat el projecte de fundar un diari a Barcelona, que s'havia de dir *La Hora*, que havia de dirigir Gaziel i que patrocinava Luis Montiel Balanzat, propietari de l'empresa d'arts gràfiques Sucesores de Rivadeneyra i del diari republicà madrileny *Ahora*, en què Gaziel va publicar catorze articles entre 1932 i 1933. La iniciativa del nou rotatiu es trobava molt avançada, fins al punt que es disposava d'un local al carrer d'Urgell, on, després d'unes reformes, ja s'havia traslladat la maquinària. Sens dubte, els promotors pressuposaven que el desenllaç de la segona guerra mundial precipitaria la caiguda de la dictadura franquista.